

4e editie

Kansenkrant

VBS Sterbos

Schooljaar 2015-2016

Een thuis ...

Een huis met hun mensen,
zo kennen we er veel,
een huis,
een thuis?
waar **binnen** de warmte je gezellig toekomt
als het 's nachts koud is **buiten**,
waar **binnen** het licht speelt met de schaduw
als de dag gewoon donker is **buiten**,
waar **binnen** , naar wat schijnt, een grote paraplu
boven als een dak is als
de regen voortdurend neerzigt **buiten**,
waar **binnen** muziek zingt uit instrumenten
als stilte droevig klinkt **buiten**,
waar **binnen** een ijskast ronkt door overvloed
als de winkels zich wikkelen
in geslotenheid **buiten**,
waar **binnen** de koffie suiker en melk vraagt,
als de bieten en koeien
geen antwoorden bieden **buiten**,
waar **binnen** de zetel de gewoonte verwacht
als de stoep huilt
en toch niet zo verlaten ligt **buiten**,
waar **binnen** de e-mails binnenstromen
als brieven en kranten rondzwerven **buiten**,
waar **binnen** de kraan net begint te lekken
als de zon het water opneemt
als een dweil **buiten**,
waar **binnen** over een verkoudheid
als longontsteking wordt gesproken
als hij doodziek toch nog werk zoekt **buiten**
waar **binnen** de auto slaapt in de garage
als de slaap niet de vatten is
tussen vier muren **buiten**,
waar **binnen** vers brood van de bakker geurt
als stil nog een honger te stillen is **buiten**,
waar **binnen** over het harde werk
verteld wordt
als er gezwegen wordt
over het niet mogen werken **buiten**,
waar **binnen** via de computer
geld toch nog geld opbrengt
als de banken beslapen worden **buiten**,
waar **binnen** zacht gedroomd wordt
in een eigen kamer
als dromen hopeloos uitgesloten worden **buiten**,
...
We kennen mensen? Binnen en buiten?

Geloven in een thuis vol rijkdom aan kansen!

Binnen en buiten kennen we mensen?

Als ik een antwoord wil vinden op deze vraag, word ik ongewild **binnenstebuiten** gekeerd, want 'Neen!', is dan het antwoord. Ik ken de mensen onvoldoende al wil ik iedereen wel kennen. Het zal me nooit niet lukken.

Onze school wil alle kinderen **optimale kansen bieden om zich optimaal te kunnen ontwikkelen** op alle gebieden. Alle kinderen ...

Het is een taak dat behoort binnen onze maatschappelijke context waarin alle mensen leven. Het is een mooie droom die we ook waar willen maken. Het is een uitdaging om het gemiddelde te overstijgen en het gemiddelde niet als norm te zien maar de gehele mens.

Het gemiddelde heeft enkel te maken met getallen en normeringen. Waarden, gevoelens, spiritualiteit, religiositeit, zijns-ervaringen, zich verbonden voelen met alles wat is ... zijn niet te begrijpen, niet te grijpen door middel van cijfers of door middel van eenvoudige woorden.

Ik begrijp je?

Het kunnen **inleven in het leven** van mensen is een bijzonder buitengewone gave. Allemaal denken we dit wel te kunnen, toch staan we dikwijls voor verrassingen.

We zijn immers ook zo vlug geneigd het eigen leven te projecteren naar andere mensen, of omgekeerd, zonder kennis te hebben van de gehele context waarin mensen leven. Mensen die niets tekort komen op financieel gebied, tegenslagen hebben overwonnen dankzij een netwerk ... beschouwen zichzelf vaak, onbewust, als de norm, het gemiddelde, bijna als het middelpunt van het heelal waarrond alles draait. Bij ons gaat het goed maar bij een ander, die anderen? We kunnen er zo weinig aan doen ...

Echt inleven in iemands situatie is niet gemakkelijk, het vraagt **stilte, luisteren zonder antwoorden te denken, ware aandacht en mededogen**. Toch belanden we misschien in het lawaai van de vele prikkels die ons zo dikwijls onbewust toekomen en die de maatschappij ons toeschreeuwt. Het is de ruis van het jachtige leven, het lawaai, waardoor de stilte verdrongen wordt.

Alle mensen verdienen gelijke kansen, niemand mag zich daar arm in voelen!

Dit is **een droom** waar we voortdurend voor moeten vechten, waaraan we voortdurend aandachtig moet zijn, waar met een open blik inleven een uitdaging wordt en een taak in het mens-zijn om mensen te begrijpen, om met mensen oprecht te communiceren, om stil te luisteren, om uiteindelijk een taal te spreken om situaties te creëren, om de maatschappij waarin een school een toch niet onbelangrijk element is, te veranderen waarin het goed is om te leven ...

Er zijn heel wat theoretische beschouwingen over kansarmoede terug te vinden, wat duidt op een belangrijk maatschappelijk gegeven. Studies laten ons weten dat één op de vijf mensen minder kansen krijgt en dat dit van generatie op generatie wordt doorgegeven, generatiarmoede wordt dit ook wel genoemd.

Soms hoor je dan: "Maar met vier op de vijf mensen kan je wel verder! Dit is toch boven het gemiddelde! Het ligt toch niet aan ons, wel?"

Gelukkig hoor je ook: "Samen is samen, we laten niemand vallen!" Dit wordt dan een **filosofisch, ethisch en religieus gegeven** en deze laatste manier van denken geeft ons de kans om onder de noemer 'Mens' te mogen en te moeten handelen met als doel iedereen gelijke kansen geven zodat niemand zich arm kan voelen. ('Gelijk' kan misschien beter vervangen worden door 'gelijkwaardig' maar dit is een andere denkrichting.)

De mensen in de **ouderraad**, het **pedagogisch college** (juffen en meesters), de **schoolraad**, het **lokaal onderhandelingscomité**, het **schoolbestuur**, de **scholengemeenschap**, de **parochie**, de **gemeenteraad** ... en nog verschillende groepen van mensen die samen overleggen binnen onze gemeenschap, hebben een belangrijke taak: Samen vele mensen kennen om via initiatieven voor hen het beste te wensen maar ook om hun wensen te creëren. De initiatieven die via de school worden genomen, vinden we ook niet enkel in onze kansenkrant terug maar in de dagdagelijkse werking. Er zijn 'regels' te vinden in de schoolbrochure, in het schoolreglement en deze zijn ook noodzakelijk. Toch geldt in onze school het principe dat elke regel uitzonderingen kan hebben. Dit in 'kleur-denken' is veel meer dan 'zwart-witdenken'. Het creëert nieuwe kansen en geeft impulsen tot het waar maken van een droom: De maatschappij waarin we leven werkelijk optimaal leefbaar maken voor iedereen, voor alle mensen!

Misschien, en laat het ons hopen, kennen we ooit voor alle mensen van een huis een thuis maken voor iedereen. Binnen en buiten komen dichterbij elkaar, dichterbij, zodat we niet meer binnenstebuiten gekeerd worden.

Luc Anthonissen
Directeur VBS Sterbos

Welke initiatieven zijn er in onze school?

KANSARM ZIJN heeft verschillende vormen:

- Financieel: Laag inkomen.
- Sociaal: Contact leggen is moeilijk of op een verkeerde manier.
- Taal: Onduidelijk, anderstalig, dialect ...
- Structuur en organiseren: Vaak te laat komen, agenda te laat of niet getekend ...
- Capaciteiten: Tragere ontwikkeling, minder mogelijkheden ...

Drempelverlagende activiteiten, aandachtspunten en initiatieven genomen in onze school tot het creëren van een grote toegankelijkheid in de school zodat ook deze wegen voor kansarmen minder bedreigend zijn:

- **Financieel beleid:** Gespreide betalingen na schoolfactuur, ondersteuning van gelden van ouderraad (bijvoorbeeld schoolreizen, zwemmen ..., beroep doen op noodkas, uitstappen organiseren die financieel haalbaar zijn.
- **Schoolmateriaal:** Basispakket wordt gegeven aan elke leerling: Stiften, lijm ..., voorraad in de klas dat door iedereen gebruikt kan worden: Kleurpotloden, viltstiften ...
- **Eet- en drinkmomenten:** kraantjeswater op de speelplaats, kinderen kunnen steeds water drinken in de klas.
- **Contactmomenten:** Onthaalmoment bij binnenbrengen van de kleuters en de ouders in de klas, oudercontacten: Klassikaal en individueel.
- **Verjaardagen:** Vieren in de klas: Creatief en goedkoop houden.
- **Schoolspeelplaats:** Een aparte kleuterhoek is voorzien om zich motorisch te ontladen op een vertrouwde plek waar kleuters zich veilig voelen.
- **Huiswerkbeleid:** Stappen- en afsprakenplan.
- **Taal aanbod met aandacht voor alle leefsituaties:** Spreekvaardigheid stimuleren onder vormen: Ideeënbus, spreekbeurt, verrassingskring ... afhankelijk van de leeftijd, taalontwikkeling en- groei observeren bij kleuters van 2,5 tot 6 jaar.
- **Ouders betrekken bij uitstappen of activiteiten:** Bezoek aan de bib, bezoek aan MST, kookactiviteiten in de klas, ouder zijn hobby laten vertellen, helpen bij verkleden en schminken schoolfeest, kleuterschoolreis ...

Schoolteam VBS Sterbos

In elke klas zitten kinderen van ouders die het niet breed hebben. Van ouders die elke maand opnieuw moeten tellen.

Als school moeten we een lage drempel nastreven voor ouders! Samen praten, open staan voor ieders verhaal, elk kind goed kennen, goed luisteren. We moeten alert zijn op signalen en in een veilige sfeer een open communicatie creëren. We kunnen samen met ouders zoeken naar oplossingen waar ze achter kunnen staan. We kunnen mee zorg dragen voor elkaar!

De kinderen mogen een veilig thuis klimaat in de klas ervaren zodat ze de zorgen van thuis even kunnen vergeten. Kinderen mogen veel succeservaringen opdoen om een positief zelfbeeld te krijgen. Zo kunnen ze openstaan voor nieuwe ontwikkelingskansen en leren! Onderwijs kan ervoor zorgen dat kinderen uit de cirkel geraken. Elk kind moet de kans krijgen om te groeien en zich te ontplooien vanuit welke thuissituatie ze ook komen. Elk kind heeft dat recht! Hier kunnen wij als leerkracht mee voor zorgen!

Caroline Verlinden

Het ontbreken van zelfrespect

Ik ben helemaal in de stemming om iets over kansarmoede te schrijven. Ik heb zonet Heidi (waar ze bij ons thuis steungezin voor zijn) afgezet in 'De twee gezusters', de instelling waar ze momenteel door de jeugdrechter geplaatst is omdat haar mama thuis zonder gas en elektriciteit zit. Om te schreeuwen gewoon. Ik heb heel de vakantie m'n hoofd gebroken over wat ik zou schrijven, maar ik kan na vanavond alleen maar het volgende op papier zetten: "Mensen die in armoede leven, dragen voortdurend de opeenstapeling van problemen, waar zij mee geconfronteerd worden (werkloosheid, schuldenlast, woningnood ...) met zich mee, maar dat is niet de kern van hun armoede. **Het ontbreken van zelfrespect, van de ervaring 'iemand' te mogen zijn, dat is de kern van armoede.** En dat is iets waar wij als leerkrachten iets aan kunnen veranderen.

Kathelijne Baum

Alle kindjes giechelen op dezelfde manier

Wanneer je een klasfoto bekijkt zie je een groep kinderen. Ze doen allemaal hun best om te lachen, giechelen wat en hebben moeite om al te lang stil te zitten. Het is een eenheid. Een kind is een kind.

Helaas is de realiteit anders. Het ene kind heeft een gevulde maag en kon die ochtend niet kiezen uit de vele kleedjes in de kast, het andere kind draagt al dagen hetzelfde en weet dat z'n brooddoosje niet vol zit. Het is misschien een zwartwit verhaal maar wel realiteit.

Maar als we spreken over 'gelijke kansen voor iedereen' dan doelen we niet enkel op het materiële of financiële. Het gaat ook over kansen die je krijgt. Vele omstandigheden spelen daarbij een rol: de taal die je spreekt, gebrekkige integratie, eenzaamheid, sociale achteruitstelling ...

Allemaal zaken waar een goeie school oog voor heeft en waar ze écht mee het verschil kunnen maken. De school van Sterbos is zo'n school. Gelegen midden het dorp, omgeven door een sterk verenigingsleven, door mensen die elkaar kennen en om elkaar geven. Die omgeving, die betrokkenheid van leerkrachten en directie geeft kansen. Kansen om je potentieel te benutten maar ook om jezelf te overstijgen.

We zijn trots op elke school in onze gemeente en fier op VBS Sterbos om ook te kiezen voor uitdagingen die minder voor de hand liggen.

Dieter Wouters
Burgemeester Wuustwezel

Ik denk dat er in onze school toch wel veel aan de "minder bedeeden" gedacht wordt.

- Geen te dure schooluitstappen.
- Niet te veel aankopen van materiaal of boeken.
- Mensen worden ook niet lelijk aangekeken als rekeningen niet dadelijk betaald worden.

Ik ben er mij wel degelijk van bewust dat veel mensen het niet zo breed hebben. Toch zijn de kleuters van mijn klasje altijd goed verzorgd. Als dat niet het geval is, spreek ik meestal die mensen wel aan of houd ik het wel in het oog. Als ik denk dat er thuis wat loos is, vind ik dit mijn plicht om het aan de directie te melden en dan volgt meestal een gesprek met de ouders.

Het verschil tussen arm en rijk is meestal voor kleuters onzichtbaar of onvoelbaar, zeker in de klas.

Maar als school is het heel belangrijk om de ogen open te houden zodat kansarmoede geen kans krijgt!

Lea Van Den Broeck

Armoede is een maatschappelijk probleem

Spijtig genoeg krijgt niet iedereen de kans die hij verdient. De kinderen zijn er het slachtoffer van: in elke klas en in elke school. Als leerkracht heb ik soms een gevoel van machteloosheid en onzekerheid (kan ik er iets aan veranderen, wat moet ik doen?). Een kind uit een (kans)arm milieu moet zich in de klas thuis voel en veilig voelen net als andere kinderen.

Christel Van den Eynden

Kansen voor iedereen...

Kinderen hebben nood:
aan initiatief mogen nemen,
aan uitdagende materialen en activiteiten die aangepast zijn aan hun mogelijkheden,
aan exploreren en experimenteren,
aan veiligheid,
aan duidelijkheid en structuur,
aan warmte en aandacht,
aan erkenning,
aan succeservaringen,
...

Als leerkrachten moeten we **alle kinderen** een milieu aanbieden dat aan hun noden voldoet zodat ze kunnen ontwikkelen. Doordat kinderen ervaren dat er anderen om hen bekommerd zijn, ontwikkelen ze zelfvertrouwen. Door ervoor te zorgen dat kinderen zich goed voelen in de klas, zorg ervaren en verbondenheid beleven, maken we hen innerlijk krachtiger.

Joke Hooyberghs

Gelijke kansen voor elk kind!

Elk kind is belangrijk en moet zichzelf kunnen zijn. Zij hebben het recht tot een maximale ontplooiing van hun talenten, het actief leren en zelfexploratie. Het is dan ook van groot belang dat we samen met ouders, opvoedend personeel, leerkrachten, zorgbegeleidende mensen, als team onze kinderen opvoeden en kansen geven.

We moeten steeds blijven kijken naar wat ze als individu aankunnen en beperkingen respecteren. Niet elk kind krijgt van thuis uit evenveel mogelijkheden.

Daarom is het belangrijk om ook deze kinderen te helpen, activiteiten te organiseren waarvan de opbrengst integraal naar de kinderen gaat. Tenslotte heeft iedereen recht op een mooie toekomst.

Ronny Van Looveren
Voorzitter Ouderraad

Zorg dragen voor ALLE leerlingen!

Uit onderzoeken van het Federaal jaarboek in 2015 blijkt dat iets meer dan 15% van de Belgen leeft onder de armoedegrens. Zelfs 1 op 5 Belgen loopt een risico op armoede of sociale uitsluiting.

Armoede maakt dus deel uit van onze maatschappij en men moet dat niet onder stoelen of banken steken. Wij, als leerkrachten, moeten de verantwoordelijkheid durven nemen om deze mensen uit de armoede trachten te helpen en het kind gelijke onderwijskansen te geven.

Dit is geen gemakkelijke opgave en het geeft je al gauw een gevoel van machteloosheid. Maar onderwijs is anderzijds wel een hefboom om kansarmoede te bestrijden. Onze school staat open voor kansarme families: we proberen de ouders zoveel mogelijk bij het gebeuren te betrekken, beperken de schoolkosten (geen openluchtklassen of andere dure uitstappen), werken met een spaaractieplan, werken aan een brede beeldvorming dat niet alles voor iedereen vanzelfsprekend is ...

Ook als leerkracht kan je het kind de behoefte geven die het nodig heeft. Geef elk kind genegenheid.

Geef hen veel succeservaringen zodat ze overtuigd zijn van hun kunnen en een positief zelfbeeld opbouwen. Geef hen veiligheid en structuur zodat ze zichzelf kunnen ontplooien. Geef hen begrip en respect. Bekijk hen niet als moeilijke kinderen, maar als kinderen die het moeilijk hebben!

Een gemiddelde leerling bestaat niet! Elk kind heeft zijn eigen leerritme, gezinssituatie, talenten en mogelijkheden. Een school die vertrekt vanuit wat een leerling echt nodig heeft, draagt ook zorg voor kansarme leerlingen!

Evelyne Breugelmans

Dit liedje wordt aangeleerd in de kleuterklas. Zo willen we duidelijk maken dat iedereen van harte welkom is op onze school en met open armen wordt ontvangen.

Nadine Willemen

Iedereen is anders

© Ingrid Rietveld-Roos

1. Heb je gro-te o - ren of een klei-ne bril,
staart-jes in je haar om-dat mam-ma dat zo wil?
Sproe-ten op je wang, een neus als een ko - nijn?
Ie - der-een is an - ders en dat is juist zo fijn.
Ie - der-een is an - ders en dat is juist zo fijn.

2.
Heb je bruine ogen of zijn ze donkerblauw,
draag je gekke schoenen die je eigenlijk niet wou?
Wiebel, wiebeltanden, welke zal het zijn?
Iedereen is anders en dat is juist zo fijn. (2x)

Thuis in de klas ...Warmte voor ELK kind

Kansarmoede ... een beklijvend of eerder een 'beklevend' begrip, helaas. Het is moeilijk om uit de cirkel van armoede te stappen, denk ik ... merk ik.

Ik weet echter ook dat ik als leerkracht een piepklein schakeltje kan zijn om toch een betere wereld te maken voor alle kinderen van mijn klas, voor de kinderen van onze school.

Naïef misschien, maar ik probeer voor elk kind een beetje het thuis-gevoel in de klas te brengen. In de klas creëren wij samen een warme sfeer zodat iedereen zich gewaardeerd en gerespecteerd voelt. Ik tracht datgene te geven waaraan elk kind specifiek nood heeft: Bijvoorbeeld vaker een 'aai' over zijn bolletje als het thuis voelbaar moeilijk gaat om welke reden dan ook. Want aan de oorzaak kan ik vaak weinig of niets doen, maar ik kan wel:

- Al mijn genegenheid, warmte geven aan die jongen die zich niet goed in zijn vel voelt omdat er thuis iets wringt.
- Mijn respect voor dat unieke kind in de klas dat toch knutselgerief bijheeft (gevraagd bij de buurvrouw).
- Mijn volle aandacht voor dat meisje dat geen logopedie volgt wegens onbetaalbaar voor mama of papa.
- Mijn begrip op momenten, situaties, gebeurtenissen die duidelijk veroorzaakt worden door kansarmoede.
- Mijn eindeloze waardering als een kind toch maar weer de vinger opsteekt om hardop voor te mogen lezen ook al leest hij/zij erg moeilijk.

ZODAT ELK KIND ZICH IN DE KLAS EVENVEEL WAARD EN EVEN GRAAG GEZIEN VOELT!

Ooit las ik ergens: **“Geef je je naaste een vis dan kan hij één keer eten en heeft daarna weer honger. Leer je je naaste vissen ... hij zal nooit meer honger hebben”.**

Ik vind in deze uitspraak de essentie van hulp naar mensen in nood terug. Zowel op sociaal, emotioneel, financieel ... vlak. GEVEN is niet de magische oplossing maar LEREN is de stap naar realistische hulp aan deze vragende mensen.

Jacqueline Pacquée

Kansen voor iedereen op alle gebieden!

Dagelijks zijn we bezig om alle kinderen van de klas; zowel de sterkste, de zwakste, de blanken, de zwarten, de sociaal en emotioneel zwakke kinderen, de stille, de flinke, de drukke, de brutale, de rustige kinderen ... zoveel mogelijk kansen te bieden aansluitend op hun eigen ontwikkelingsniveau, om ze zo ver mogelijk te laten ontplooiën. Ook proberen we ze op allerlei manieren zo goed mogelijk te begeleiden en positief te stimuleren!

Toch vind ik het van groot belang dat we al onze kinderen in de eerste plaats geborgen en gelukkig laten voelen, ze plezier laten beleven van het “samen” doen en zijn, want niet voor iedereen is gelukkig zijn zowel op school als thuis vanzelfsprekend. Laten we ons kinderen vooral laten genieten van het “kind” zijn en ze de kans geven iemand te mogen zijn en dit vooral te respecteren!

Griet Van Looveren

Geef alle leerlingen vleugels!

Het is gemakkelijker om les te geven voor een klas 'rijke' kinderen of iedereen te behandelen alsof ze 'rijk' zijn. Armoede is niet de schuld van de school, maar sluipt de school binnen. De kinderen zijn er het slachtoffer van: elke klas, in elke school, jarenlang.

Niet iedereen krijgt de kans die hij verdient. Een leerkracht die bekommerd is om alle leerlingen, ook de kansarme, geeft hen vleugels en het zelfvertrouwen wat ze verdienen.

Veerle Geysen

Dat niet iedereen met dezelfde kansen onze school instapt, is een realiteit waar niemand omheen kan. Daarom staan we met ons ganse team dagelijks voor een grote uitdaging: extra ondersteuning geven aan die kinderen en ouders die over minder kansen beschikken. In onze school trachten we op verschillende domeinen deze ondersteuning te geven.

- In onze dagdagelijkse praktijk kan onze positieve omgang met de leerlingen en het scheppen van een warme, veilige klassfeer mee het verschil maken voor elke leerling. Als ieder kind merkt dat het erbij mag horen op de manier zoals hij of zij is, dan kan elk kind zich hier thuis voelen en bevordert dit zeker hun welbevinden en hun ontwikkelingskansen.
- De positieve klassfeer en gerichte hulp kunnen nog beter tot hun recht komen door het werken in kleinere klasgroepen, waardoor ieder kind de aandacht en de hulp krijgt die het verdient. De overheid belooft gelukkig dat er meer middelen van het bijzonder onderwijs naar het gewone onderwijs overgeheveld worden (M-decreet), waardoor het creëren van kleinere klasgroepen meer mogelijk wordt. Zo heeft de klasleerkracht, die toch de spilfiguur in het bieden van zorg is en blijft, ook de tijd om die nodige zorg te kunnen geven.
- Op financieel vlak zorgt de school ervoor dat de schoolrekeningen gespreid worden over het ganse schooljaar. Er worden ook geen dure of meerdaagse uitstappen georganiseerd, zodat de onkosten voor elk gezin beperkt blijven.
- Een goede communicatie met de ouders via algemene en individuele oudercontacten, aparte gesprekken ... kan bijdragen tot het aanbieden en grijpen van momenten om elkaar te ondersteunen, te begrijpen, te respecteren ... zodat we samen naar oplossingen kunnen zoeken. Ook al liggen die oplossingen vaak niet voor het grijpen.

We hopen dat door onze schoolwerking alle kinderen zich ten volle kunnen ontplooien en zo een eigen weg kunnen zoeken in het leven.

Louis Palinckx

Je mag zijn wie je bent...

Toen ik ongeveer 20 jaar geleden op sollicitatiegesprek kwam in deze school, had ik een briefje in mijn zak met daarop de volgende tekst:

"Jij mag zijn zoals je bent
om te worden die je bent,
maar nog niet kunt zijn.
en je mag het worden
op jou wijze en jou uur."

A. Terruwe

Vanuit die gedachte moeten we aandacht blijven hebben voor alle kinderen, met een bijzonder oog voor kinderen die het op één of andere manier moeilijk hebben.

Leen Loos

Verschillende vormen van kansarmoede

Kansarmoede is niet makkelijk te vatten. Kansarmoede heeft vele vormen en elk geval is anders. Meestal worden problemen in een gezin verborgen gehouden voor de buitenwereld. Slechts een deel van de mensen vindt de weg naar begeleiding en zoekt oplossingen. We merken ook dat gezinnen veel opofferen voor hun kinderen en een aantal kosten niet doen om toch maar te zorgen dat hun kind kan deelnemen aan het "gewone" sociaal aanvaarde leven.

Wat kan worden verstaan onder kansarmoede?

- Financiële problemen
- Een problematische gezinssituatie
- Verwaarlozing van kinderen
- Onaangepaste bewoning en energieschulden
- Werkloosheid

Financiële problemen zijn een groeiende vorm van problemen waar personen en gezinnen zich voor geplaatst weten. Teveel worden kredieten afgesloten voor allerlei aankopen. Meer en meer mensen kunnen hun budget niet meer zelf beheren. De maatschappelijke druk is groot om "te hebben wat iedereen heeft": een auto, TV, video,... Verschillende studies wijzen uit dat de laagste inkomens en vervangingsinkomens onvoldoende zijn om een menswaardig leven te leiden. Daarnaast worden veel basiskosten (vooral energie en huur) duurder en volgt het inkomen onvoldoende deze kostenstijging.

Problematische gezinssituaties ontstaan door problemen van de ouders en/of kinderen:

- Drank, drugs, andere verslavingen
- Onvoldoende aandacht voor een gezond en evenwichtig gezinsleven.

Verwaarlozing van kinderen kan ontstaan door eigen slechte ervaringen of het feit dat men de zorg voor de kinderen niet aankan.

Gezien de stijging van de kost van goede bewoning en energiekosten zijn een aantal gezinnen financieel gedwongen om een slechte of ongezonde woning te huren. Soms wordt een onaangepaste woning gekocht en men heeft geen middelen om ze voldoende aan te passen.

Binnen het OCMW zijn sommige kansarmen bekend. Maar zeker niet iedereen durft of wil zich richten naar het OCMW, ook al kunnen ze daar geholpen worden.

Het OCMW is het vangnet van ons sociale zekerheidssysteem waar men terecht kan met zijn problemen. Er wordt gezocht hoe men kan worden geholpen. Dit gaat om materiële, socio-culturele - en financiële hulpverlening, maar kan ook leiden tot een arbeidstrajectbegeleiding.

Indien nodig wordt er doorverwezen naar specifieke hulpverlening.

Wat kan worden gedaan voor kansarme kinderen in het basis (en middelbaar) onderwijs?

- Zo weinig mogelijk extra kosten voorzien (de maximumfactuur is daar een goed hulpmiddel voor!)
- De verhalen van kinderen beluisteren met het oog op het detecteren van kansarmoede
- Extra aandacht naar de gezinssituatie bij oudercontacten
- Geen opdringerige opstelling of een opstelling van "we zullen eens helpen"
- Een overleg tussen de school en het OCMW indien nodig is het mogelijk, bv. enkele keren per jaar
- Het OCMW organiseert vorming rond budget en budgetbeheer voor laatstejaars leerlingen van het middelbaar onderwijs (via het inleefhuis in Brasschaat, maar ook met een speciaal spel hierrond)

Frank Remy
Secretaris OCMW

In onze huidige maatschappij heeft kansarmoede een andere betekenis gekregen: iedereen heeft het zo druk, heel wat gebroken gezinnen, (te)veel luxe voor sommigen maar véél te weinig voor anderen ... De wereld van de kinderen nu is heel wat ingewikkelder dan in mijn kindertijd. Bovendien leggen we de lat ook hoger voor hen, we verwachten méér. We willen hen alle "kansen" geven en verwachten dat zij die grijpen. Leggen we hierdoor soms niet te veel druk op hun schouders. Moeten we hen ook niet wat meer de kans geven om gewoon rustig "kind" te zijn? Naast de financiële kansarmoede vind ik ook dit de moeite om eens over na te denken.

Gizelle Anthonissen

Onderwijs kan de hefboom zijn om ervoor te zorgen dat mensen uit de armoede geraken. Als leerkracht staan we soms helaas machteloos, maar we doen ons uiterste best om elke leerling, arm of rijk, welkom te laten voelen. We proberen elke leerling de kans te geven om zijn/haar talenten te ontwikkelen. We sluiten geen enkele leerling uit omdat hij/zij in armoede leeft.

Femke Van Turnhout

Door kansarme kinderen te laten ervaren "iemand is bekommerd om mij, er draagt iemand zorg voor mij", ontwikkelen deze kinderen zelfvertrouwen.

Door het zelf ervaren hebben van zorg, bekommernis, verbondenheid worden deze kinderen innerlijk krachtiger.

We moeten allemaal extra investeren in het ontwikkelen van een grotere draagkracht voor deze kinderen en hun ouders.

Daardoor kunnen ze beter om met hun eigen frustraties en zullen ze later ook meer zorg kunnen geven aan anderen.

Sven Snijders

In onze scholengemeenschap Vrije Basisscholen Wuustwezel, waartoe basisschool Sterbos behoort, is ZORG een belangrijke peiler!

Het bieden van gelijke kansen is goed zorgen voor alle kinderen die ons worden toevertrouwd. Dit kan resulteren in verschillende acties en initiatieven die we in onze scholen van de scholengemeenschap nemen. Met het team zorgcoördinatoren van de scholengemeenschap, het CLB, de pedagogische begeleiding en de directies onderzoeken we wie, waar en op welke manier we dit best aanpakken. En we kijken ook over het muurtje van de eigen scholengemeenschap: regionaal en samen met andere instanties in Wuustwezel die hier rond werken, willen we de eigen mogelijkheden verder verkennen en verruimen. Zo is de werkgroep kansarmoede actief en geven zij aanbevelingen en tips aan scholen om rond aspecten van dit thema te werken:

sensibilisering rond gelijke kansen, de code kansarmoede, communicatie met ouders ...

Fijn om met betrokken en daadkrachtige mensen mee te mogen werken aan KANSEN VOOR ALLE KINDEREN !

De zorgcoördinatoren van de scholengemeenschap

Heb jij het ook gehoord, toen men aan die oude man van 70 jaar op TV vroeg: "Wat is het ergste dat je kan overkomen?"

"Het ontbreken van menselijke warmte", was zijn antwoord. "Men kan veel aan in het leven als men zich gedragen weet door de genegenheid van anderen."

Het is vooral voor diegenen die op de ene of andere manier kansarm zijn (financieel, sociaal, leerstoornis, ...) dat wij als leerkrachten, en als mens (!) er moeten zijn. Dit kan vaak in heel kleine, attente dingen zitten waar we niet eens zoveel moeite voor moeten doen.

"Niemand kan je beletten een beetje warme uit te stralen!" Toch?!

Lin Smeulders

Al jaren stellen we vast dat de kloof tussen arm en rijk groeit, ook hier bij ons in ons welvaartsland. Het gaat niet enkel om een financiële kloof, maar er is ook een kansenkloof! Ondanks de inspanningen die er geleverd worden en de noodsignalen die er constant worden uitgestuurd, dreigt het verschil in welvaart, welbevinden en welzijn nog steeds groter te worden ...

Het is dan ook meer dan ooit onze taak om met z'n allen te proberen hieraan iets te verhelpen. Wij als CLB kunnen daarbij niet achter blijven. Reeds van bij de start van de CLB's in 2000, is de groep (kans)armen voor ons een prioritaire doelgroep. We hebben hier een duidelijke taak in op te nemen.

Gemakkelijk is dat niet; een werk van lange adem is dat wel. Maar met de nodige alertheid en extra inspanningen proberen we stap voor stap het doel van gelijke kansen voor al onze kinderen en jongeren, voor ons dan heel bepaald binnen het onderwijsgebied, na te streven.

Zo proberen we onszelf bekend te maken bij ALLE ouders, ALLE leerlingen van al onze scholen. We willen bereikbaar zijn voor iedereen en we proberen zo laagdrempelig mogelijk te werken, zodat iedereen die onze hulp nodig heeft ons ook vindt. Gezien wij vraaggestuurd werken, is het belangrijk dat iemand ons de vragen van/rond een leerling signaleert. Soms lukt het niet voor ouders om dit zelf te doen en spelen anderen een cruciale rol.

De scholen zijn hierbij onze belangrijkste partners: zij kunnen de brug bouwen tussen ouders, leerlingen en ons maar we blijven ook altijd rechtstreeks bereikbaar. Sommige mensen hebben dan weer die anonimiteit nodig om een stap te zetten. Voor ons even goed en door de scholen gerespecteerd: prima! Contact krijgen is het belangrijkste wanneer er een vraag leeft!

Als CLB proberen wij, leerlingen en/of hun ouders die door hun persoonlijke kenmerken, sociale achtergrond of leefsituatie, leerbedreigd zijn, extra aandacht te geven. Zij kunnen rekenen op onze tijd: vanuit onze regelgeving, kunnen wij hen meer contactmomenten geven, wat langer begeleiden dan normaal voorzien is, onze hulp spreiden in de tijd, dicht bij de mensen staan...

Voor wie dat graag wil en/of nodig heeft, gaan we mee naar voorzieningen, scholen, hulpverleners... nemen we echt onze draaischijffunctie op. We proberen steeds een oplossing op maat te vinden. Vandaar dat we duidelijk hebben geïnvesteerd in onze teamwerking, zodat de maatschappelijk werkers bereikbaar zijn voor alle gezinnen die dit vragen.

Kortom, we proberen onze bewustwording om te zetten in effectieve handelingen om ALLE kinderen en jongeren zo goed mogelijk door hun (schoolse) kindertijd te loodsen. De kindertijd moet voor allen, arm of rijk, Belg of niet-Belg, ongeacht de gezinssituatie een FIJNE tijd kunnen zijn waardoor elk kind kan opgroeien tot een evenwichtige, KANSRIJKE volwassene. Onze samenwerking met scholen en een netwerk van voorzieningen steunt, motiveert en doet ons hierin groeien.

Kim Aerts

Vestigingscoördinator Vrij CLB Voor- en Noorderkempen, Vestiging Essen

Armoede, op welk vlak ook, is vaak schrijnend

Er bestaan verschillende soorten kansarmoede: financieel, sociaal, cultureel, verstandelijk, we kunnen er toch zo weinig aan doen. Ik weet eigenlijk niet goed hoe ik moet verwoorden hoe ik erover denk. Soms denk ik: als ik met weinig geld zou moeten rondkomen, dan zou ik wel beter uitkijken wat ik met m'n geld zou doen. Maar aan het einde van mijn loon, blijft er bij mij geen stukje maand over, ik heb geen zorgen over hoe ik aan eten en kleren voor onze kinderen moet geraken of hoe ik de rekeningen nu weer betaald krijgen. Dus probeer ik geen oordeel te vellen. Binnen ons gezin proberen we om eenvoudig te leven en niet meer te doen met de consumptiemaatschappij. We moeten niet alles hebben. Eigenlijk is samenhangigheid binnen ons gezin belangrijker dan alle luxe. Blij zijn met en voor elkaar en dat is ook iets wat we onze kinderen proberen duidelijk te maken.

Ik ben ook blij dat we binnen onze school veel rekening houden met armoede in het algemeen: geen dure uitstapjes, ouderraad die zwemmen en een bezoek aan het theater sponsort, ... Onze schoolvisie is daar ook duidelijk in. Het kind staat centraal! Wie, wat of hoe je ook bent, in onze school word je aanvaard. In de klas heb ik dan ook geen moeite met kinderen die het op een of ander vlak moeilijk hebben. Voor die kinderen probeer ik mij net extra in te zetten. Het ene kind krijgt een beetje meer van dit en het andere een beetje meer van dat. In de hoop dat we uiteindelijk allemaal met min of meer gelijke kansen aan de meet komen.

Verder vind ik dat kansarmoede ook een zaak van de regering is. Zij moeten zorgen voor gelijke kansen, ik denk dan bijvoorbeeld. aan: gratis onderwijs, optrekken van het minimumloon ...

Ik merk ook dat er in onze maatschappij veel mensen zijn die zich onvoorwaardelijk inzetten voor anderen: inzamelen van voedsel en kledingpakketten, moeders voor moeders ... Kansarmen kunnen hier terecht voor materiële steun. Langs de andere kant worden zo ook sociale contacten bevorderd en leren deze mensen weer min of meer meedraaien in de maatschappij.

Greet van Dijck

Wie wil erover praten?

Waarom is het zo moeilijk om erover te praten?

Je weet soms dat er problemen zijn, soms ook niet ...

Ik denk dat wij als directie, als leerkracht, als ouder niet altijd beseffen hoe diep het probleem kan zitten bij mensen.

Het is belangrijk dat wij als school, als ouder, als kind, **als mens** hierover kunnen praten. Dit kan opluchten, dit kan helpen om een ander te begrijpen, dit kan een kleine of grote duw betekenen voor een ander ...

Laat ons **met iedereen** die betrokken (directie, leerkracht, ouders, kinderen) is met onze school **een helpende hand bieden**.

Samen op stap gaan en iedereen laten voelen dat hij of zij er mag zijn.

Het is steeds nodig de ogen open te houden voor iedereen!

Veerle Huys

Meer dan financiële problemen

Kansarmoede wordt door vele mensen geassocieerd met gebrek aan geld en comfort. In vele gevallen komt het daar op neer en het zijn vooral deze gevallen die voor ons zichtbaar zijn. Hier kunnen we op in spelen door bv. het aantal dure activiteiten in onze school terug te schroeven, te knutselen met wegwerpmaterialen, ... We betrekken de betrokken ouders bij projecten e.d. we proberen er langs onze kant iets aan te doen, maar het neemt de problemen voor die mensen zeker niet weg.

Een andere vorm van kansarmoede is het sociaal en emotioneel kansarm zijn. Gezinnen die uiteen vallen omwille van een sterfgeval of een scheiding. Zowel de ouders als de kinderen moeten in dit geval een zwaar verlies verwerken en hebben op die momenten alle steun nodig die ze kunnen krijgen. Bij gebrek aan deze steun kunnen die mensen niet verwoorden wat ze voelen en verliezen ze hun greep op het dagelijkse leven. Gelukkig vangen wij in onze school deze mensen steeds op met troostende woorden. De vader en/of de moeder kunnen steeds bij de directie terecht, maar even goed bij de klasleerkracht. Hen het gevoel geven dat we hen niet in de steek laten, maar integendeel nog meer steun geven. En de kinderen die vader of moeder verloren hebben worden eveneens niet aan hun lot overgelaten. In het begin laten we de klasgenoten een tekening of een brief schrijven. In een later stadium plaatsen we de foto van de mama of papa in de klas met kaarsje en/of bloempje erbij. Met de feestdagen maken ook zij iets bv. om bij die foto of om op het graf of thuis bij een foto te zetten. Hen erover laten vertellen aan klasgenoten (in hogere klassen) gebeurt ook.

Maar het vraagt nog meer van ons bv. taalgebruik: hoe vaak niet gebruiken we de volgende zin: "Vraag maar aan mama EN papa of ze je willen helpen met zoeken!" Het is dat woordje EN dat storend is, Of zou zoveel beter zijn. Vaak hebben die kinderen ook een extra schouderklopje nodig, dat klopje dat vader of moeder hen niet meer kan geven. of willen ze met je eens een babbeltje doen dat thuis niet goed gaat. Ikzelf ervaar dagelijks dat een gesprekje met derden vaak deugd doet. Alles kwijt kunnen aan die ene ouder is niet altijd eenvoudig. Het is een vorm van kansarmoede die voor de meeste niet onder de noemer "armoede" valt. Maar geen steun hebben, nergens terecht kunnen met je gevoelens is minstens even erg dan een lege geldbeugel!

Kris Van Staay

We staan er niet bij stil dat niet iedereen het thuis even gemakkelijk heeft en dat niet iedereen met dezelfde rugzak naar school komt. Armoede bepaalt mee de onderwijskansen van kinderen en plant zich vaak voort van generatie op generatie, een vicieuze cirkel waar je moeilijk uit geraakt. Goed onderwijs kan mee die cirkel doorbreken en een ontsnappingsroute vormen uit de armoede. Het is onze taak om ons hier bewust van te zijn en oog te hebben voor signalen die wijzen op vormen van armoede en uitsluiting. Wij moeten er op toezien dat elk kind dezelfde kansen krijgt, wat voor sommigen misschien

betekent dat zij extra hulpmiddelen nodig hebben.

Als school moeten wij ervoor zorgen dat ongelijkheid buiten de schoolmuren zo weinig mogelijk doorwerkt in de leerkransen van kinderen. Iedereen heeft immers recht op goed onderwijs en evenwaardige (leer)kansen om zich maximaal te kunnen ontplooiën. Als zorgcoördinator wil ik aandacht hebben voor deze kinderen zodat ook zij kunnen stralen en kunnen tonen wie ze zijn en wat ze in hun mars hebben.

Niki Van Gils

Opgroeien tot volwassenen met gelijke kansen!

Onderwijs is een recht voor elk kind. Onderwijs is belangrijk bij het opvoeden en de ontwikkeling van het kind tot de volwassene van morgen.

We zijn dan ook fier op het kwaliteitsvolle onderwijs dat aangeboden worden in jullie school en alle scholen in de verschillende leefgemeenschappen van Wuustwezel. Onderwijs in eigen leefgemeenschap biedt de mogelijkheid aan de ouders om hun kinderen op wandel- of fietsafstand naar school te laten gaan.

Basisonderwijs is 'gratis', en dat klopt, maar daarnaast zijn er een aantal activiteiten die voor de ouders bijkomende financiële inspanningen vragen, die voor sommige gezinnen moeilijk te dragen zijn. Kansarmoede is echter meer dan armoede. Bij kansarmoede gaat het om een multi-aspectuele armoedesituatie. Naast een relatief laag inkomen wordt armoede gekenmerkt door een veralgemeende achterstelling of uitsluiting op het vlak van opleiding en vorming, huisvesting, welzijn en gezondheid, vrijetijdsbesteding en cultuur, politieke en sociale zeggingskracht en het is belangrijk om ook daar oog voor te hebben. Het blijft belangrijk dat ook deze kinderen voldoende stimulansen en individuele benadering krijgen in hun groei naar volwassenheid. De invoering van het M-decreet heeft er ook toe geleid dat kinderen met andere talenten, noden en zorgen ook maximaal onderwijskansen dienen krijgen in het gewoon onderwijs en dit vraagt zeker ook extra inspanningen van de directie en het schoolteam. Deze kinderen horen er ook bij, in de wijk, in de school.

Voor het gemeentebestuur zijn alle kinderen gelijk, waar ze ook naar school gaan. We proberen via het flankerend onderwijsbeleid ons steentje bij te dragen. De buitenschoolse kinderopvang wordt georganiseerd in elke leefgemeenschap en geïntegreerd in de school waar het kan. De speelpleinwerking, de sport- en spelkampen die georganiseerd worden vanuit de gemeente zijn laagdrempelig en financieel haalbaar, door gebruik van vrijetijdspas en gemaakte afspraken met OCMW.

Als schepen van onderwijs hoop ik dat er vanwege de hogere overheid naast een grote bekommernis ook voldoende middelen worden aangereikt om onder meer een extra duw te geven zodat alle kinderen maximaal kansen krijgen om zich te ontplooiën als volwassenen.

Het engagement van de directie en het ganse schoolteam om de kinderen te helpen opgroeien, ieders binnen eigen talenten, is groot. De directie en het ganse schoolteam hebben hierbij een belangrijke taak, voorwaar een levenstaak, maar daar zijn jullie zich ook terdege van bewust daar ben ik van overtuigd! Dankjewel en doe zo voort in het belang van de kinderen!

Mai Mertens - Van Thillo
Schepen van onderwijs Wuustwezel

Een glimlach

Een glimlach kost niets en geeft veel. Hij verrijkt wie hem krijgt, zonder de gever te verarmen. Hij duurt slechts een ogenblik, doch de herinnering aan hem kan eeuwig zijn. Niemand is zo rijk dat hij zonder kan en niemand zo arm, dat hij zich er geen kan veroorloven. Hij is de schepper van geluk in huis, steun in zaken. Hij is het tastbare teken van een diepe vriendschap en zelfs een vijand kan er niet aan weerstaan. Een glimlach, van rust tot vermoeidheid en aanmoediging, vernieuwd de moed. Tegen droefheid is hij een steun en troost. Hij is het natuurlijk tegengif van al onze zorgen. Hij is echter een goed dat men niet kan kopen, niet ruilen en zeker niet kan stelen, want hij heeft pas waarde op het moment dat hij wordt gegeven. En als U ooit iemand tegen zou komen, van wie U een glimlach verwacht, maar hem U niet geeft of gunt, geef en schenk hem aan de uwe want iemand heeft een glimlach zo moedig als hij die hem de andere niet geven kan." Ik vind dat deze tekst een heel mooie inhoud heeft en denk dat als je de kinderen in onze school, die het thuis moeilijk hebben, veel aandacht schenkt en veel vriendschap geeft, dat wij dan voor een stuk deze kinderen toch wat blijdschap kunnen brengen.

Ritt Bartholomeeusen

Extra aandacht voor kansarmen

Alle kinderen zijn belangrijk om je voor in te zetten.
Extra aandacht en inspanning voor kansarmen, daar wil ik mij extra voor engageren.
Respect, tact en begrip moeten we kunnen hanteren in contact met alle ouders.
Ook op de manier wanneer we over hen spreken.
Kansarme ouders en hun kinderen hebben nog meer een vertrouwenspersoon nodig.
Dat wil ik proberen te zijn voor hen.
We kunnen niet van alle kinderen dezelfde sterren maken.
Maar we kunnen ze wel allemaal laten schitteren.

Beer Baum

Helga Hoeymans

Alle mensen en alle kinderen hebben recht op een waardig leven.

Je moet maar geluk hebben om geboren te worden in een gezin waar kinderen alles krijgen om maximaal te ontwikkelen.
Sommige kinderen hebben dat geluk niet.
Niet alle ouders hebben evenveel middelen om hun kinderen te laten opgroeien.
Soms zijn ze werkloos of moeten ze hard werken voor een klein loon.
Anderen zijn ziek, hebben een handicap of zijn lichamelijk zwak zodat ze niet voltijds kunnen werken.
Anderen hebben tegenslag in hun relatie en zijn gescheiden.
Sommigen wonen in een mooie woning, anderen wonen in een betaalbare sociale huurwoning, weer anderen moeten veel huur betalen.
Sommigen hebben een diploma gehaald, anderen hebben geen diploma.
Er zijn kinderen die als vluchteling naar ons land komen...

Ondanks die verschillen is het de opdracht van de school om alle kinderen maximale kansen te geven.

Voor kinderen en ouders die het moeilijk hebben, mogen we gerust iets meer doen.

We trachten ervoor te zorgen dat alle ouders en kinderen zich thuis voelen in de school, dat ze erbij horen, dat iedereen op hun of haar manier mag deelnemen aan wat in de school leeft.

We dienen een school uit te bouwen waar veel respect en vertrouwen is voor alle gezinnen en alle kinderen. Alle kinderen en ouders dienen de kans te krijgen om volledig deel te nemen aan al de activiteiten.

Geldproblemen mogen absoluut geen hinder zijn om mee op uitstap te gaan of deel te nemen aan een schoolfeest of wat dan ook.

Ik ben blij dat de school een kansenkrant uitgeeft.

Het laat zien dat we allemaal bereid zijn aan iedereen kansen te geven. We laten zien dat we alle kinderen graag zien en dat alle ouders de kans krijgen een stukje school mee uit te bouwen.

Marc Van Gils

Voorzitter schoolbestuur

Sneeuw sneeuwt
Kristallen dwarrelen uit de hemel
Sommige smelten
Anderen blijven kristallen
Schitterend mooi maar
Al vanaf hun prille ontstaan
Geen kans om te smelten
Te weinig zon

*Luc Anthonissen
Directeur VBS Sterbos*